

Sygn. akt IV U 319/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Urbańska-Woike
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy O. N.

przy udziale zainteresowanego (...) Sp. z o.o.” w M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania O. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 13 stycznia 2017 r. znak: (...)decyzja nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

/-/SSO B. Urbańska-Woike

Sygn. akt IV U 319/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 stycznia 2017 r., znak : (...) / (...) - (...), o numerze (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. działając na podstawie przepisu art. 83 ust. 1, art. 18 ust. 1 i 2, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. u. 2015 r., poz. 121 ze zm.), art. 58 § 2 k.c. oraz w zw. z art. 300 k.p. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia **O. N.** podlegającej ubezpieczeniom, jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w M. wynosi:

Okres	(...) emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe
--------------	-----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

2016-07	4.055,00 zł	4.055,00 zł	4.055,00 zł
2016-08	4.055,00 zł	4.055,00 zł	4.055,00 zł
2016-09	3.649,50 zł	3.649,50 zł	3.649,50 zł

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że na podstawie danych znajdujących się w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ustalono, iż O. N. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, u płatnika składek - (...) Sp. z o.o. w M. w okresie od 1 lipca 2016r. Wymieniona od dnia 28 września 2016r. zgłosiła niezdolność do pracy, a od dnia 31 października 2016r. wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego .

Płatnik składek przekazał za ubezpieczoną dokumenty rozliczeniowe z wykazaną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jako pracownika za m-ce: 07- 08/2016 r. - 7.081,061 zł , 09/2016 r. - 6.372,96 zł , za 10-12/2016 -00,00 zł .

Organ wskazał także, że krótki okres wykonywania pracy w okresie zgłoszenia O. N. do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia i wykazanie wysokich podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia wzbudziły wątpliwości Zakładu, co do wysokości przyznanego wynagrodzenia . W ocenie organu rentowego przeprowadzone postępowanie wyjaśniające doprowadziło do konstatacji, iż ustalenie wynagrodzenia na poziomie wskazanym w umowie o pracę nastąpiło z naruszeniem współżycia społecznego, co w konsekwencji skutkuje uznaniem tej części czynności za nieważną (art. 58 Kodeksu cywilnego). Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stanął na stanowisku, że ustalenie przez strony kwoty wynagrodzenia powinno się odbyć z uwzględnieniem przesłanki ekwiwalentności zarobków do rodzaju, charakteru i ilości świadczonej pracy, nie powinno w sposób rażący odbiegać od wynagrodzenia innych pracowników, a ponadto nie powinno przekraczać możliwości płatniczych pracodawcy. Godziwość wynagrodzenia za pracę musi uwzględniać ochronę interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych. Tymczasem wynagrodzenie zaproponowane wymienionej nie jest uzasadnione w świetle dopiero co ukończonych przez nią studiów, znacznie niższej wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez pozostałych pracowników płatnika, w tym pracownika zatrudnionego na zastępstwo na stanowisku O. N. , niezmienionego zasadniczo zakresu jej obowiązków w porównaniu z tymi , które wykonywała w ramach zatrudnienia na stanowisku kierownika fermy należącej do J. B. i jednocześnie prezesa zarządu spółki (...), a także z uwagi na kondycję finansową płatnika składek. Zakład nie znalazł racjonalnego wytłumaczenia dla ukształtowania wynagrodzenia na tak wysokim poziomie, w konsekwencji w oparciu o powołane w decyzji przepisy jako przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne O. N. przyjął kwotę prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia brutto, które w 2016r. wynosiło 4.055,00 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona O. N. wnosząc o jej zmianę oraz ustalenie, że podstawa wymiaru składek na jej ubezpieczenia społeczne wynosi za: 07-08/2016 –7.081,06 zł, za 09/2016 – 6.372,96zł .

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, że zaskarżona decyzja oparta jest na nieuzasadnionych argumentach i nieprawdziwych zarzutach. Wysokość zaproponowanego wynagrodzenia uwzględniała bowiem zarówno jej wysokie kwalifikacje zawodowe, ukończone studia kierunkowe, znajomość języków obcych , jak i zwiększony zakres obowiązków. Propozycja zawarcia umowy o pracę była wyrazem docenienia jej dotychczasowego zaangażowania we wcześniejszej pracy na rzecz J. B. (...). Skarżąca zawierając umowę o pracę nie wiedziała , że jest w ciąży .

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując dotychczasową argumentację .

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Płatnik składek (...) Sp. z o.o. w M. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie chowu i hodowli drobiu na fermie położonej pod adresem (...). Prezesem zarządu spółki i jednocześnie jednym z trzech jej właścicieli jest J. B.. Wymieniony prowadzi równoległe pozarolniczą działalność gospodarczą, min. jako (...), mieszczącej się także pod adresem (...), o tożsamym co ww. spółka przedmiocie działalności.

(dowód : dokumenty 5,6 kat ZUS)

O. N. uzyskała dyplom magistra inżyniera na kierunku zootechnika, specjalność produkcja mieszanek paszowych i doradztwo żywieniowe na Uniwersytecie (...) w O. w dniu 24 czerwca 2015r.

W okresie od 23 lipca 2015r. do 30 listopada 2015r. pobierała stypendium odbywając staż na (...) w (...). W okresie od 01 grudnia 2015r. do 30 czerwca 2016r. była zatrudniona tamże na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku kierownika gospodarstwa hodowli drobiu za minimalnym krajowym wynagrodzeniem. Do jej obowiązków należało : prowadzenie dokumentacji hodowlanej, kontrola wyników produkcyjnych, zamówienia pasz, zamówienia piskląt, kontrola jakości pasz, kontrola zgodności dostaw z zamówieniami, współpraca z lekarzami weterynarii oraz z ubojniami, kontrola dobrostanu zwierząt, reklamacje jakości paszy i piskląt, ustalanie harmonogramów wstawień piskląt oraz harmonogramów uboju.

(dowód : zeznania świadków: M. P. - nagranie rozprawy z dnia 05..09.2017r. W. B., T. S. (1), wyjaśnienia ubezpieczonej – nagranie rozprawy z dnia 17.10.2017r.)

W dniu 30 czerwca 2016r. strony rozwiązały umowę za porozumieniem stron.

Od dnia 1 lipca 2016r. wnioskodawczyni rozpoczęła świadczenie pracy na rzecz (...) Sp. z o.o. w (...), w fermie drobiu w oparciu o umowę o pracę, na stanowisku kierownika gospodarstwa hodowli drobiu za wynagrodzeniem 7.081,06 zł. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Warunki zatrudnienia ustalał z ramienia płatnika składek - prezes zarządu J. B.. Dotąd w strukturze organizacyjnej spółki nie istniało stanowisko zaproponowane skarżącej, obowiązki kierownika gospodarstwa hodowli drobiu wykonywał prezes zarządu. W ramach obowiązków skarżąca wykonywała zadania takie jak do 30 czerwca 2016r. oraz dodatkowo odbywała spotkania biznesowe z przedstawicielami wytwórni pasz celem prowadzenia negocjacji ceny pasz. Skarżąca przyjmowała oferty przedstawicieli wytwórni paszowych, porównywała oferowane ceny, proponowała inne w imieniu pracodawcy. Ostateczną decyzję w zakresie wysokości ceny pasz podejmował J. B.. Skarżąca prowadziła także rozmowy w zakresie ceny wstawień piskląt oraz uczestniczyła w procesie reklamacyjnym jakości pasz w szerszym zakresie, niż miało to miejsce podczas poprzedniego zatrudnienia.

(dowód : zeznania świadków: M. P., N. Z. - nagranie rozprawy z dnia 05..09.2017r., W. B., T. S. (1), wyjaśnienia ubezpieczonej oraz zainteresowanego – nagranie rozprawy z dnia 17.10.2017r.)

W dniu zawierania umowy o pracę skarżąca była w ciąży. Ostatnia miesiączka wystąpiła w dniu 3 czerwca 2016r.

Od dnia 28 września 2016r. ubezpieczona zgłosiła niezdolność do pracy, która utrzymała się do dnia porodu.

(dowód : dokumentacja lekarska k.12-40)

W okresie nieobecności skarżącej jej obowiązki przejął początkowo prezes zarządu. Z dniem 01 grudnia 2016r. zatrudniona została na podstawie umowy o pracę na okres próbny (do dnia 28 lutego 2017r.) na stanowisku kierownika gospodarstwa hodowli drobiu A. R.. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 2.000 zł brutto. Wymieniona posiada wyższe wykształcenie uzyskane w 2009r. Jest zootechnikiem i biologiem. Dotąd zatrudniona była w (...) S.A. na stanowisku koordynatora realizacji kontraktacji i jako przedstawiciel tej firmy współpracowała z J. B.. Od dnia 01 marca 2017r. zawarta została z A. R. umowa o pracę na czas nieokreślony, na dotychczasowym stanowisku i za minimalnym wynagrodzeniem. Do jej obowiązków w (...) Sp. z o.o. należy : ustalanie harmonogramu wstawień drobiu, ustalanie harmonogramu sprzedaży drobiu, kontrola jakości produkcji i jakości pasz, kontrola przyrostów wagowych, współpraca z wytwórniami pasz, z wylęgarniami drobiu, z lekarzami weterynarii, prowadzenie

dokumentacji fermowej, reklamacje piskłat, a także zamawianie pasz, w tym negocjowanie ceny. Ostateczna decyzja w zakresie wysokości ceny pasz należy do prezesa zarządu. A. R. nie uczestniczyła w spotkaniach biznesowych w zakresie ustalania ceny piskłat.

(dowód : : zeznania świadka A. R. - nagranie rozprawy z dnia 05.09.2017r. częściowo wyjaśnienia zainteresowanego nagranie rozprawy z dnia 17.10.2017r.))

Pozostali pracownicy zatrudnieni przez płatnika składek otrzymują wynagrodzenie na poziomie minimalnego wynagrodzenia .

(dowód : dokumenty k .52)

(...) Sp. z o.o. w M. w 2016r. odnotował stratę w wysokości 537.439,48 zł.

(dowód : CIT 8 za 2016r. k .63)

Dotychczasowe obowiązki skarżącej na stanowisku kierownika gospodarstwa hodowli drobiu w (...) przejął sam przedsiębiorca oraz zatrudniony w okresie wcześniejszym pracownik - kierownik fermy – P. P. .

(dowód : wyjaśnienia zainteresowanego – nagranie rozprawy z dnia 17.10.2017r.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie skarżącej nie zasługuje na uwzględnienie.

Istotą niniejszej sprawy było ustalenie, czy wysokość wynagrodzenia O. N. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w M. w spornym okresie, określonego przez ZUS w zaskarżonej decyzji na kwoty wynagrodzenia niższego niż określiły to strony - jako element kształtujący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne - była ustalona w granicy płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz czy rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, czy składka przekładała się na świadczenie w kwocie należnej, czy też po stronie stron stosunku pracy istniał zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z ubezpieczenia.

Na wstępie rozważań podnieść należy, że autonomia stron umowy o pracę w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. prowadzi do wniosku, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne chyba, że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Ocena wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie z 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. W związku z powyższym ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 listopada 2014 r. III AUa 172/14, LEX nr 1621153).

Odwołując się do judykatury Sądu Najwyższego uznać należy dopuszczalność dokonywania przez organ ubezpieczeń społecznych kontroli i zakwestionowania wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na

ubezpieczenia społeczne, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Wymaganie, by treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego, nie jest sprzeczne z zasadami prawa pracy (por. art. XII § 3 p.w. k.c.).

Podkreślić należy, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonej będącej pracownikiem może stanowić wyłącznie wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności względem pracy. Nie do przyjęcia jest pogląd, że ubezpieczona „wchodzi” do ubezpieczenia z kwotą wynagrodzenia ustaloną w drodze umowy lub przepisów płacowych, które - jako podstawa wymiaru składki - nie może być weryfikowane w inny sposób, jak tylko wynikający z przepisów ustaw ubezpieczeniowych.

Umowa o pracę wywołuje skutek nie tylko bezpośredni, ustalający wzajemne stosunki między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalszy, gdyż umówione wynagrodzenie za pracę kształtuje również stosunek ubezpieczenia społecznego: określa wysokość składki ubezpieczeniowej i w konsekwencji prowadzi do uzyskania świadczeń na odpowiednim do niej poziomie. Ochronna funkcja prawa pracy nie zabezpiecza wystarczająco interesu ogólnego chronionego w ramach stosunku ubezpieczenia społecznego i że ocena tych postanowień umowy może być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych. Co więcej, „godziwość” wynagrodzenia w prawie ubezpieczeń społecznych zyskuje jeszcze dodatkowy walor aksjologiczny. Istnieje w nim znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochrony interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych. W ich świetle nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353¹ k.c., w prawie ubezpieczeń społecznych można przypisać w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Alimentacyjny charakter świadczeń i zasada solidaryzmu wymagają bowiem, by płaca, stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki, nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie, by rażąco przenosiła ekwiwalentny jej wkład pracy, a składka w rezultacie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Wynika to z przekonania, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych literalnie odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, w rzeczywistości odwołują się do odpowiedniości przełożenia tytułu ubezpieczenia - pracy i uzyskanej za nią należnej płacy na składki w ramach społecznego poczucia sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia udzielanych pracownikom z zasobów ogólnospołecznych.

Bez konieczności sięgnięcia do klauzuli generalnej zasad współzycia społecznego prawo pozostałoby bezsilne wobec praktyki nieuzasadnionego wydatkowania funduszy ubezpieczeniowych. Kontrola wynagrodzenia za pracę w aspekcie świadczeń z ubezpieczenia społecznego - zarówno w zakresie zgodności z prawem, jak i zasadami współzycia społecznego - może być prowadzona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który stosownie do art. 86 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, upoważniony jest do kontroli wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń przez płatników składek. Kontrola ta obejmuje między innymi zgłoszenie do ubezpieczenia oraz prawidłowość i rzetelność obliczenia, potrącenia i płacenia składki. Oznacza to przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach obowiązującej go procedury - zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa. ZUS nie jest ograniczony wyłącznie do zakwestionowania faktu wypłacenia wynagrodzenia w ogóle lub we wskazanej kwocie ani tylko prawidłowości wyliczenia, lecz może ustalać stosunek ubezpieczenia społecznego na ściśle określonych warunkach, będąc niezwiązanym nieważną czynnością prawną (w całości lub w części). Realna możliwość takiej kontroli powstaje po przekazaniu przez płatnika raportu miesięcznego, przedkładanego zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy. W raporcie płatnik przedstawia między innymi dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W ramach art. 41 ust.

12 i 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.) Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009r. III UK 7/09. Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego, owe obejście przepisów prawa należy rozpatrywać nie w odniesieniu do przepisów regulujących ubezpieczenia społeczne, ale w relacji do kodeksu pracy . W tym miejscu odnieść się należy do jednej z podstawowych zasad prawa pracy wyrażonych w art. 13 k.p., zgodnie z którą pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia .W aspekcie indywidualnym godziwa płaca to taka, która odpowiada rodzajowi wykonywanej pracy, wymaganym przy jej wykonywaniu kwalifikacjom , uwzględnia ilość i rodzaj świadczonej pracy. Z drugiej strony, przy ocenie godziwości wynagrodzenia w danej sprawie uwzględniać także należy warunki obrotu oraz realia życia gospodarczego. Innymi słowy, wzorzec odpowiedniego wynagrodzenia winien także odwoływać się do takich czynników jak siatka wynagrodzeń obowiązująca w danym zakładzie , sytuację finansową płatnika , średni poziom wynagrodzeń za taki sam lub podobny charakter świadczonej pracy w danej branży, wykształcenie, doświadczenie zawodowe , zakres obowiązków (por. wyrok SN z dnia 23 stycznia 2014r. I UK 302/13).

W konsekwencji ,ustalenie rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnym przypadku uznane za nieważne jako stanowiące obejście przepisów prawa lub nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego , polegającym na świadomym osiągnięciu korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu –art. 58 § 3 k.c. (por. wyrok SN z dnia 9 sierpnia 2005 r. III UK 89/05).

Przenosząc powyższe rozważania natury prawnej na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy uznał, że ustalone skarżącej w umowie o pracę z dnia 1 lipca 2016r. wynagrodzenie zostało ukształtowane z naruszeniem przesłanek wskazanych w art. 78 §1 k. p., a w konsekwencji w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c.

Za powyższym przemawia zgromadzony materiał dowodowy .

W świetle zebranych dowodów w sprawie za nieprzekonujące Sąd uznał wskazywane argumenty mające uzasadnić ukształtowanie wynagrodzenia skarżącej z dniem 1 lipca 2016r. na ustalonym w umowie poziomie.

Nie można stracić z pola widzenia, iż bezpośrednio przed zawarciem z płatnikiem składek umowy o pracę skarżąca wykonywała już obowiązki kierownika gospodarstwa hodowli drobiu pod tym samym adresem , przy czym na fermie prowadzonej w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej przez J. B.. Zdaniem stron umowy o pracę, zakres obowiązków ubezpieczonej z dniem 1 lipca 2016r. uległ zdecydowanemu zwiększeniu , wzrosło jej obciążenie pracą i odpowiedzialność . Przy czym , jak wynika z relacji stron, zwiększenie odpowiedzialności wiązało się z dodatkowym zadaniem przeprowadzania rozmów biznesowych z przedstawicielami wytwórni pasz , wylęgarni w zakresie ustalania cen pasz bądź cen wstawień piskląt.

Po pierwsze , zwrócić uwagę należy na treść pisemnych wyjaśnień składanych przez skarżącą, a także J. B. na etapie prowadzonego postępowania wyjaśniającego przez Zakład. Wówczas strony zgodnie przedstawiły katalog obowiązków O. N. , składający się z 14 pozycji , a tzw. „ liczne spotkania biznesowe ” ujęte zostały na ostatnim miejscu. Doświadczenie życiowe podpowiada, iż z reguły czynności wchodzące w zakres obowiązków nie są wskazywane w dowolnej , przypadkowej kolejności , lecz określają swoistą hierarchię ich wartości od najbardziej istotnych po istotne najmniej. Tymczasem w toku procesu okazało się ,iż to właśnie powierzone negocjacje posiadają największy ciężar gatunkowy , świadczący o znacznej odpowiedzialności skarżącej i adekwatnym do niej wynagrodzeniu. Zdaniem Sądu, już w kontekście prezentowanego stanowiska przez strony w tej kwestii na obu etapach postępowania (przed organem rentowym i sądowego) argumentacja nie wytrzymuje krytyki. Zwłaszcza przy ustaleniu , iż rozmowy w zakresie kształtowania cen były zasadniczo jedynym elementem różnicującym zakres wykonywanych czynności przez wnioskodawczynię przed i po 1 lipca 2016r. Powyższe wynika z wyjaśnień skarżącej , jak i relacji wskazanego przez skarżącą świadka T. S. , który zeznał , iż pani O. pełniła obowiązki jak wcześniej , podczas zatrudnienia w

innym podmiocie i dodatkowo zajmowała się negocjacją cen . Nie wydaje się zatem , by przeprowadzanie rozmów handlowych , nawet z dużym zaangażowaniem , ale przy pozostawieniu ostatecznego zdania w kwestii ceny prezesowi zarządu, uzasadniało około 3,5 - krotny wzrost wynagrodzenia za pracę.

Po drugie, wynagrodzenie skarżącej odnieść należy do zaproponowanego na tożsamym stanowisku A. R. , zatrudnionej od dnia 01 grudnia 2016r. na jej zastępstwo. Treść zeznań tego świadka wskazuje jednoznacznie, iż na stanowisku kierownika gospodarstwa hodowli drobiu wykonywała obowiązki w tożsamym, a przynajmniej bardzo zbliżonym , co skarżąca zakresie, ale za „minimalnym” wynagrodzeniem za pracę. Świadek swobodnie wymieniła zlecone jej zadania , w tym upoważnienie do negocjowania cen pasz. Wymieniła współpracujące wytwórnie paszowe oraz nazwiska osób je reprezentujących w kontaktach handlowych . Sąd uznał jej relacje za wiarygodne , brak bowiem podstaw, dla których świadek miałaby w tej kwestii podawać nieprawdziwe informacje. Ponadto , jej relacjom nie przeczyły generalnie zeznania innych świadków. M. P. przyznała, iż nie zdążyła poznać A. R., bowiem J. B. nie podjął później współpracy . W. B. zaznaczył, iż od września – października 2016r. nie sprzedaje paszy u płatnika składek , świadek T. S. (1) przyznał , iż od listopada 2016r. firmę (...) reprezentowała w kontaktach handlowych z (...) Sp. z o.o. koleżanka, A. G.. Jedynie świadek N. Z. zaznaczyła, iż od listopada 2016r. kontaktowała się w kwestii ustalania cen wyłącznie z J. B.. To z kolei pozostaje w sprzeczności ze stanowiskiem wymienionego , który utrzymywał , iż to A. R. zbierała oferty cenowe od przedstawicieli handlowych wytwórni paszowych , on zaś przeprowadzał negocjacje na wyższym poziomie . W ocenie Sądu, nawet przyjmując, iż spotkania biznesowe – ich rozmach , odgrywana rola – różnicowały zakres obowiązków skarżącej i A. R., to nie uzasadniały tak drastycznej różnicy ich wynagrodzeń, zważywszy na zootechniczne wyższe wykształcenie posiadane przez każdą z nich , dłuższy ogólny branżowy staż pracy A. R. oraz uzyskane przez nią dodatkowo wykształcenie w zawodzie biologa .

Po trzecie , wynagrodzenie w wysokości 7.081,06 zł nie wydaje się właściwe biorąc pod uwagę zaledwie roczny staż pracy skarżącej i kwalifikacje wynikające z dopiero co ukończonych studiów wyższych .

Po czwarte, analizując złą sytuację ekonomiczną płatnika składek w 2016r. , co przyznał na rozprawie w dniu 17 października 2017r. J. B., z ekonomicznego punktu widzenia ustalenie tak wysokiego wynagrodzenia skarżącej wydaje się nieracjonalne i nieuzasadnione, gdyż przekraczało jego możliwości płatnicze .

Na zakończenie warto zauważyć, iż wynagrodzenie zaproponowane skarżącej rażąco odbiega od istniejących warunków gospodarczych . Jak ustalił organ rentowy w oparciu o Ogólnopolskie Badania Wynagrodzeń umieszone na stronie internetowej (...) zarobki zootechników mieszczą się w przedziale od 2.500 zł do 4.321,00 zł (miesięczne wynagrodzenie – wartość medialna , tj. środkowa wynosi 3.288,00 zł brutto).

Dodatkowe światło na ocenę wysokości zaoferowanego wynagrodzenia rzuca także fakt, iż skarżąca w dacie zawierania umowy o pracę była w ciąży. Co prawda , utrzymywała, iż wówczas nie miała świadomości tego stanu .Nie można jednakże wykluczyć, iż z uwagi na zaplanowane zawarcie związku małżeńskiego na dzień 14 lipca 2017r. planowała powiększenie rodziny.

W kontekście powyższych ustaleń nie jest pozbawiona słuszności hipoteza organu rentowego , iż rozwiązanie umowy o pracę z dniem 30 czerwca 2016r. i jej zawarcie od dnia 1 lipca 2016r. za wyższym wynagrodzeniem wynikało z chęci uzyskania przez skarżącą wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych poprzez uniknięcie wyliczenia podstawy zasiłku chorobowego z 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc , w którym powstała niezdolność do pracy. Strony skorzystały zatem z rozwiązania wynikającego z treści art. 36 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa . W efekcie podjętych działań , bez zmiany miejsca świadczenia pracy , ubezpieczona otrzymałaby świadczenie z ubezpieczeń społecznych liczone wyłącznie od nowej ,wyższej podstawy wymiaru.

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych świadków , z wyjątkiem relacji N. Z. w zakresie , w jakim utrzymywała, iż po stwierdzeniu niezdolności do pracy skarżącej w kwestii cen pasz kontaktowała się wyłącznie z J. B. - jako spójnym , przekonującym i tworzącym logiczną całość . Sąd uznał za wiarygodne relacje stron oraz świadka N. Z. w

zakresie , w jakim pozostawały w zgodzie z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd uznał za wiarygodne dokumenty przedstawiane w niniejszej sprawie , ich prawdziwość nie budzi wątpliwości ,nie była także kwestionowana przez strony.

Reasumując ,Sąd podzielił stanowisko organu rentowego i uznał, że ustalone przez strony wynagrodzenie za pracę zostało ukształtowane z naruszeniem normy art. 78 §1 k.p. i w konsekwencji naruszało zasady współżycia społecznego , w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. Jak wskazuje się w orzecznictwie, o sprzeczności postanowień umowy o pracę o wynagrodzeniu z ustawą i zasadami współżycia społecznego można mówić, gdy wynagrodzenie to w sposób rażący odbiega od wartości i jakości wykonywanej pracy i ma na celu jedynie uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (por. uchwałę SN z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, wyrok SN z dnia 22 kwietnia 2008 r., II UK 215/07, wyrok SN z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09; wyrok SA w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 r., III AUa 1136/13).

Uznać należało, że w stanie faktycznym sprawy zwiększenie podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne spowodowane było zamiarem krótkotrwałego wykonywania umowy o pracę za wysokim wynagrodzeniem. W efekcie przeciętny stosunek wysokości świadczenia do wniesionej składki pozostał w oderwaniu od ustawowych regulatorów sprawiedliwego rozłożenia kosztów świadczeń przez odniesienie do okresu opłacania składek. Okres ten ma zresztą drugorzędne znaczenie, gdyż i tak każde postanowienie umowy o pracę, zmierzające do wyłudzenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego, należy ocenić jako nieważne przez istnienie zamiaru obejścia prawa albo przez swą sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, wyrażającą się np. niegodziwością celu albo zderzeniem się z prawem innych ubezpieczonych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005/21/338).

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu, w przypadku ubezpieczonej miesięczne wynagrodzenie, a tym samym podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, winna stanowić równowartość prognozowanego miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia brutto , które w 2016r. wynosiło 4.055zł (art. 26 ustawy budżetowej na rok 2016 =DZ.U. z 2016r. poz. 278) , jak słusznie przyjął organ rentowy w zaskarżonej decyzji. Równie prawidłowo ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc wrzesień 2016r. , mając na względzie treść § 11 ust.1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy (...).

W związku z powyższym , Sąd uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego była prawidłowa i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie .

SSO B. Urbańska - Woike